

Utrinki iz otroštva

Moje otroštvo se je odvijalo v hiši »Pr' Johan«. To sta bili v bistvu dve hiši, postavljeni ena za drugo, vmes je bilo veliko dvorišče, ob strani drvarnice. Tudi pred sprednjo hišo je bilo dvorišče s travnato površino in dvema ogromnima orehoma. V sprednji hiši je bilo poleg stanovanja »od tete gospodinje« še deset strank, v zadnji hiši pa dve. Kljub temu, da so se stranke občasno menjavale, je bilo v Johanini hiši vedno dovolj otrok. Vsaka stranka je imela svojo kuhinjo in sobo, drvarnico, prostor »v kevdru« (kleti) za ozimnico in »gartlc« (vrtiček). V drvarnici smo sekali drva, nekateri pa so v njih redili kokoši, prašiče, celo purana se spominjam. Naša mama je v čebelnjaku na hribu redila poleg prašiča še jarce (ovce). Ob »magazinu« v zadnji hiši so stale skladovnice drv, ki smo jih rabili za ogrevanje in kuho na zidanem »šporhetu« (štedilniku). V njem smo zaradi kuhe kurili tudi poleti. Kasneje so naprednejši že kupili »koharje« na električno. Prostori med skladovnicami drv so bili odlična skrivališča za našo igro, imenovano »skrivavca«. Na vrtičkih je zrasla solata, čebula pa zelišča, kot so peteršilj, zelena, majaron, drobnjak, krasile pa so jih rože. Zagrajeni so bili z žičnato ograjo, da jih otroci ne bi »potancali«. Sicer pa nam je bil vstop na vrt prepovedan. Naša mama je bila zelo žalostna, ko smo bili kasneje ob gredice. Zadaj je bil še sadovnjak. Ker je bil v bregu, mu je gospodinja rekla kar »hrib«. V njem so stali še stog (kozolec), čebelnjak in na vrhu lesena »guta« (uta). Tudi na hrib otroci nismo smeli, da ne bi pohodili trave. Na vrtu ob uti je rasla velika češnja, ki je obrodila okusne in debele plodove, verjetno hrustavke. Takrat smo zvečer otroci skupaj z gospodinjo češnje »vahtali«, da jih ne bi obrali Trebežani. Ampak nam jih je bilo dovoljeno trgati. Nadvse imenitno se nam je zdelo, ko smo z gospodinjo sedeli v uti in zobali češnje. Če pa smo ob drugih prilikah ušli na vrt, pa je običajno z ganka vpila na nas: »Dol s hriba!« in ni nam kazalo drugega kot, da smo jo skesano ubogali. Pozimi pa, ko je zapadel sneg, smo se skupaj še z drugimi otroci lahko sankali z vrha hriba do dvorišča. Ne spominjam se, da bi se stranke med seboj kregale, saj so se vsi držali pravila, da se zaradi kur in otrok ne skače v lase. Pri nas je živela tudi zelo pobožna teta Minca. Kot šivilja je hodila v štero. Zjutraj je šla že zgodaj k maši, potem pa šivat, kamor so jo najeli. Vračala se je pred mrakom ali pa šele ob sobotah ob »devap'stu« (ob 16. uri). Moja sestra se je sprla z Ludom (kasnejši znani smučarski skakalec in trener Ludvik Zajc) in prišla naročit teti, da se z njim ne

sme pogovarjat, ker sta onadva skregana. Vsa resna ji je teta Minca pritrdila. Čez par minut pa ji je sestra prišla povedat, da naj se z Ludom spet pogovarja, ker nista več skregana. To mi je bilo nauk za celo življenje. Sestra Ani in Sašo (kasneje znan igralec Sandi Pavlin) sta velikokrat slonela na ganku in pela priljubljeno pesem Ubog ciganski otrok. Če v maju zaradi slabega vremena nismo mogli k šmarnicam v cerkev, je kar Sašo zaigral župnika, oblečen v tetino rdeče spodnje krilo. Kleče na pručki je bral litanije, otroci pa smo sedeli na tleh ali klečali in odgovarjali. Naša teta pa je molila tako goreče, da se ji je »patanušter« (ročni venec) pogosto strgal. Sašo ji ga je moral potem s »evernom« spet zvezat. To obveznost je imel še potem, ko se je kot študent AGRFT vračal domov. Naše otroške igre so bile: »skrivavca«, »risentanc«, med dvema ognjema, zemljo krast, figure metat, ravbarji pa žandarji. Pozimi smo se s hriba sankali in gradili bunkerje iz snega. Pozimi smo se hodili »dričat« tudi na Trnce, po cesti od Čopa do Štefanca. Starejši fantje pa so se dričali kar z »rodljem« (posebne sani). Takrat so se začele prebujati tudi skrite simpatije, seveda pri starejših. V naši hiši so se začele menjavati stranke okoli leta 1950. Leta 1952 je zapadlo toliko snega, da so ga morali moški z vrvjo žagati s streh. Ker takrat še ni bilo hladilnikov, je naša mama hranila krvavice v snegu ob strešnem oknu. Ko pa so sneg spravili s strehe, so bili sosedi začudeni, da so se v snegu znašle krvavice in še bolj, ko je mama stokala: »Joj, naše klobase!« Hodili smo v eno najlepših šol takrat. V šoli so nas veliko naučili in vzgoja je bila kar stroga. Naša mama je vedno govorila: »Le učite se, znanja vam nihče ne more vzeti!« Nikoli nam ni rekla, da zato, da nam potem ne bo treba delati, saj se je zavedala, da je tudi skrb za šolo delo.

Telovadit smo hodili v sokolski dom. Nekateri pa smo bili še pri tamburaših pri Koniču. Moja sestra je igrala na berdo, Sašo na čelo, jaz pa na bisernico ali kontrašico. Nastopili nismo nikoli, ker je naš vodja prezgodaj zbolel in umrl.

Johana's house around the year 1950 (photo by Marija Pekolj)